

งานประชุมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 17
วันศุกร์ที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

รวมบทความและบทความ
Abstract and Paper Proceedings

คำนำ

ในปี 2566 นี้ สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทยได้ดำเนินการจัดประชุมวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 17 หัวข้อ “รัฐประศาสนศาสตร์กับการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (Public Administration and Sustainable Development in the Greater Mekong Region)” โดยมีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีเป็นเจ้าภาพหลัก ได้รับเกียรติจาก คุณกำพล สิริรัตตนนท์ (รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี) กล่าวเปิดงาน และแสดงปาฐกถาพิเศษโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยเจตนารมณ์ของสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทยในฐานะที่เป็นเวทีกลางให้กับนักวิชาการผู้ศึกษาด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ได้มีโอกาสนำเสนอผลงานวิชาการและผู้สนใจ ทั่วไปได้เผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำมาสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ จากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จากทุกภูมิภาคในประเทศไทย

เฉกเช่นที่ผ่านมา การจัดประชุมวิชาการระดับชาติของสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 17 นี้ เกิดขึ้นได้ด้วยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในเครือข่ายของสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย ที่ได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพให้ความสนับสนุนทั้งงบประมาณ บุคลากร สถานที่ และความช่วยเหลือในรูปแบบอื่น ๆ ในการจัดการประชุมวิชาการนี้ ได้แก่ สถาบันพระปกเกล้า มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และอื่น ๆ ในการร่วมนำเสนอบทความวิชาการและงานศึกษาที่น่าสนใจ นอกจากนี้ เวทีวิชาการนี้ยังเกิดขึ้นได้โดยนิสิต นักศึกษา นักวิจัย นักวิชาการและผู้สนใจศึกษาในประเด็นต่าง ๆ จากทั่วทุกภูมิภาคของประเทศอย่างต่อเนื่อง และทางคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานียังได้จัดกิจกรรมการแข่งขันตอบปัญหาทางด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และยังเป็นโอกาสให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความสนใจทางด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ได้มาประลองความรู้กันเป็นครั้งแรก เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถาบันระดับอุดมศึกษาและโรงเรียน และระหว่างมหาวิทยาลัยด้วยกัน

ทั้งนี้ คณะผู้จัดงานขอขอบพระคุณทีมงาน คณะกรรมการบริหารสมาคมฯ และทีมงานจากมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีทุกฝ่ายที่มีส่วนช่วยสนับสนุน ทั้งเสียสละเวลา แรงกาย และแรงใจในการจัดงานประชุมวิชาการในครั้งนี้ให้เกิดขึ้น และดำเนินกิจกรรมมาได้อย่างต่อเนื่องทุกปี ไว้ ณ ที่นี้

คณะผู้จัดทำ

ศาสตราจารย์ ดร.อัมพร อารังลักษณ์

17 พฤศจิกายน 2566

สารจากนายกสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย

ด้วยความมุ่งมั่นในการสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ เปิดโอกาสให้นักวิชาการ อาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษาและผู้สนใจทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้สู่การพัฒนาประเทศ สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทยจึงได้ขยายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในการจัดประชุมวิชาการเป็นประจำ ซึ่งในครั้งนี

สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทยได้รับเกียรติทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ในการเป็นเจ้าภาพหลักจัดการประชุมวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ ๑๗ ในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ณ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ในหัวข้อ “รัฐประศาสนศาสตร์กับการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภูมิภาคแม่น้ำโขง (Public Administration and Sustainable Development in the Greater Mekong Region)”

สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทยได้รับความอนุเคราะห์จากสถาบันในเครือข่ายสมาคมเหมือนเช่นเคย โดยได้รับความสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรร่วมนำเสนอผลงานวิชาการจากสถาบันพระปกเกล้า รวมทั้ง นางสาวมณีชัชวาล มณีศรี ดร.ธัญญชกร ปกิตตาวิจิตร นางสาวนวลจันทร์ แสงมณี และทีมงานคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ประสานการสื่อสารกับผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกับในการจัดเตรียมการนำเสนอผลงานวิชาการ จัดทำรูปเล่มรวมบทคัดย่อและบทความ และคณะกรรมการบริหารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทยทุกท่าน ที่ให้ความสนับสนุนในการจัดกิจกรรมและให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการทำงาน และกำหนดทิศทางของสมาคมอย่างต่อเนื่อง ในฐานะนายกสมาคม รัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย ขอขอบพระคุณทุกสถาบันในเครือข่ายและผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน

การจัดงานประชุมวิชาการครั้งนี้ นอกจากจะมีผลงานวิชาการมานำเสนอทั้งในรูปแบบนำเสนอในห้องนำเสนอและแบบออนไลน์แล้ว ทางคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานียังได้จัดกิจกรรมการแข่งขันตอบปัญหาทางด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และยังเป็นโอกาสให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความสนใจทางด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ได้มาประลองความรู้กันเป็นครั้งแรก เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถาบันระดับอุดมศึกษาและโรงเรียน และระหว่างมหาวิทยาลัยด้วยกัน

ความสำเร็จในการจัดงานประชุมวิชาการนี้ เป็นผลจากความร่วมมือ ร่วมแรงและร่วมใจด้วยจิตอาสา และความสนับสนุนจากหลายฝ่าย ทั้งจากคณะผู้บริหาร คณาจารย์และทีมงานมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ดร.ฐิติพล ภักดีวานิช คณบดีคณะรัฐศาสตร์ ดร.ศิริพร จันทนสกุลวงศ์ หัวหน้าสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในนามของสมาคม

รัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งสำหรับโอกาสในการทำงานร่วมกัน และความสนับสนุนทุกด้านในการขับเคลื่อนและผลักดันให้งานนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้

สุดท้ายนี้ ในนามคณะกรรมการบริหารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย ดิฉันขอขอบพระคุณทุกท่าน และทุกสถาบันอีกครั้งหนึ่งที่ร่วมกันจัดการประชุมวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ ๑๗ จนประสบความสำเร็จ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะได้รับประสบการณ์และข้อคิดเห็นที่ดี สร้างสรรค์ และมีพลังในการผลิตผลงานวิชาการที่มีประโยชน์ต่อทางวิชาการและทางปฏิบัติ เพื่อนำไปพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศในภายภาคหน้า และหวังว่าจะได้พบกันอีกในกิจกรรมอื่น ๆ ของสมาคม ที่จะจัดขึ้นเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ และครั้งต่อ ๆ ไป

ด้วยความเชื่อมั่นและศรัทธา

ศาสตราจารย์ ดร.อัมพร อารังลักษณ์

นายกสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย

สาส์นจากคณบดี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามที่ประเทศไทยและประเทศสมาชิก สหประชาชาติ รวม 193 ประเทศ ร่วมรับรองวาระการการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ.2030 (2030 Agenda for Sustainable Development) ในการ ประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ 70 เมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2558 ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติให้เป็นกรอบ การพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันโดย...

“ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

ทั้งนี้ องค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ไว้ทั้งสิ้น 17 เป้าหมายครอบคลุมหลากหลายมิติ อาทิ การแก้ปัญหาความยากจน คุณภาพ การศึกษา ความเสมอภาคทางเพศ การลดความเหลื่อมล้ำ เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน การสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

รัฐบาลไทยเน้นย้ำเจตนารมณ์ในการให้ความสำคัญที่จะดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) ภายใต้กรอบเวลาถึง พ.ศ. 2573 ดังที่ ปรากฏในการบริหารงานของรัฐบาลกับการพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันที่มีการกำหนดนโยบายและแก้ปัญหา สังคมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น ในมิติการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ การกระจายโอกาสอย่างไม่เท่าเทียม อันสืบเนื่องมาจากปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคม วัฒนธรรม ค่านิยม กฎหมาย ระเบียบสังคม และจัดสรรทรัพยากรของรัฐอย่างไม่เท่าเทียม ส่งผลให้เกิดความยากจน และความ เหลื่อมล้ำจากรุ่นสู่รุ่นและกระทบต่อการเจริญเติบโตของประเทศในระยะยาวที่ต้องการหลุดพ้นจากกับดัก ประเทศรายได้ปานกลาง

การขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาตินั้น จำเป็นต้องการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ เช่น ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน บรรษัทข้ามชาติ และองค์การระหว่างประเทศ ทั้งนี้ตัวแสดงเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและ ตรวจสอบการดำเนินนโยบายและการทำงานของภาครัฐเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของ สหประชาชาติ (SDGs) ซึ่งสะท้อนถึงการทำงานที่ให้ความสำคัญต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อันจะปฏิเสธไม่ได้ว่าการศึกษาการบริหารงานภาครัฐในปัจจุบันต้องมื การวิเคราะห์อย่างรอบด้านโดยไม่จำกัดเพียงแต่การบริหารจัดการของรัฐเพียงอย่างเดียว

**คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เห็นความสำคัญในการ
สร้างองค์ความรู้ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง
ด้านเศรษฐกิจ และสังคม** อันนำมาสู่ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานของภาครัฐ เพื่อให้การ

จัดสรรทรัพยากรของรัฐตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและเกิดประโยชน์สูงสุด คณะรัฐศาสตร์ในฐานะสถาบันที่มุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้านการเมือง และกิจการสาธารณะเพื่อการพัฒนาประเทศ จึงร่วมกับสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย เป็นเจ้าภาพในการประชุมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 17 ภายใต้หัวข้อ “รัฐประศาสนศาสตร์กับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Public Administration and Sustainable Development)” โดยมุ่งหวังให้เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการส่งเสริมบทบาทของรัฐในการส่งเสริมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม การสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่าย และข้อค้นพบจากงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ตลอดจนเพื่อเป็นพื้นที่ให้แก่นักวิชาการ คณาจารย์ นักศึกษา และประชาชนทั่วไปในการเข้าร่วมนำเสนอ รับประทานอาหาร แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ไปสู่ภาคปฏิบัติในฐานะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศต่อไป

ในนามของคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ขอต้อนรับทุกท่านที่เข้าร่วมงานประชุมวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 17” ภายใต้หัวข้อ “รัฐประศาสนศาสตร์กับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Public Administration and Sustainable Development)” และขอขอบคุณคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัย นักวิชาการ รวมทั้งทุกหน่วยงานผู้ให้การสนับสนุนการประชุมวิชาการในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านจะได้รับประโยชน์จากการจัดงานในครั้งนี้ตามวัตถุประสงค์ ที่ได้ตั้งไว้

ด้วยความเชื่อมั่นและศรัทธา

ดร.จิตติพล ภัคดีวานิช

คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

คำสั่งสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย

ที่ 2/2565

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการการบริหารสมาคม

รัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย

ประจำปี 2565-2567

ด้วยสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทยในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2565 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2565 ได้มีมติเลือกตั้ง ศาสตราจารย์ ดร. อัมพร อ่างลักษณ์ เป็นนายกสมาคมและเลือกคณะกรรมการอีกจำนวน 22 คน ซึ่งตามข้อบังคับของสมาคมฯ กำหนดให้นายกสมาคมแต่งตั้งคณะกรรมการให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ

อาศัยอำนาจตามมาตรา 85 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับข้อ 12 แห่งข้อบังคับของสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย ประจำปี 2565-2567 ให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการบริหารสมาคม ประกอบด้วย

1.ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาช	กรรมการและที่ปรึกษา
2.ดร.วิบูลย์ รัตนภรณ์วงศ์	กรรมการและที่ปรึกษา
3.รองศาสตราจารย์สีดา สอนศรี	อุปนายก
4.รองศาสตราจารย์ ดร.จีระ ประทีป	อุปนายก
5.รองศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒน์นะ	อุปนายก
6.รองศาสตราจารย์ มานิต ศุทธสกุล	กรรมการ
7.รองศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์	กรรมการ
8.รองศาสตราจารย์ ดร.สถาพร เริงธรรม	กรรมการ
9.รองศาสตราจารย์ ดร.ธันยวัฒน์ รัตนศักดิ์	กรรมการ
10.รองศาสตราจารย์ ดร.นภเรณู สัจจรักษ์ ธีระฐิติ	กรรมการ

11.รองศาสตราจารย์ ดร.อัครณณ์ วงศ์ปรีดี	กรรมการ
12.รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถัย เลียงจินดาถาวร	กรรมการ
13.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ	กรรมการ
14.ดร. ถวิลวดี บุรีกุล	กรรมการ
15.อาจารย์เนรมิตร จิตรรักษา	กรรมการ
16.นายนิติพัฒน์ ภิธรนกุล	กรรมการ
17.นางสาวมณีชัชวาล มณีศรี	กรรมการและปฏิคม
18.ดร.ณัฐภัทร์ รังวงศ์วาน	กรรมการและสาราณียากร
19.นายสุรชัย คงประเสริฐ	กรรมการและนายทะเบียน
20.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตรลดา ไชยะ	กรรมการและประชาสัมพันธ์
21.นายปริบูรณ์ ฉลอง	กรรมการและเหรัญญิก
22.รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี	กรรมการและเลขาธิการ

(ศาสตราจารย์ ดร. อัมพร อารังลักษณ์)

นายกสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย

วันที่ 25 มีนาคม 2565

คำสั่งที่ ๒/๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ้อยแถลง (Peer Reviewers)
เพื่อการประชุมงานวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ ๑๗

ด้วยสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย จะจัดให้มีการประชุมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ ๑๗ ในวันศุกร์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ หัวข้อ “รัฐประศาสนศาสตร์กับการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภูมิภาคแม่น้ำโขง (Public Administration and Sustainable Development in the Greater Mekong Region)” ณ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และจะมีการนำเสนอผลงานวิชาการของนิสิต นักศึกษา อาจารย์และนักวิชาการจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้น เพื่อให้ผลงาน มีคุณภาพ และมีคุณสมบัติเหมาะสม จึงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิถ้อยแถลงวิชาการ (Peer Reviewers) เพื่อพิจารณาผลงานดังกล่าว ดังมีรายนามต่อไปนี้

๑. ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. จำเนียร จวงตระกูล	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
๒. ศาสตราจารย์ ดร. อัมพร อารังลักษณ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓. รองศาสตราจารย์ ดร. จีระศักดิ์ โปกกาวิณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๔. รองศาสตราจารย์ ดร. จีระ ประทีป	มหาวิทยาลัยรังสิต
๕. รองศาสตราจารย์ ดร. ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๖. รองศาสตราจารย์ ดร. ธันยวัฒน์ รัตนศักดิ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๗. รองศาสตราจารย์ ดร. บุษบง ชัยเจริญวัฒน์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๘. รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
๙. รองศาสตราจารย์ ดร. อรทัย เลียงจินดาถาวร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
๑๐. รองศาสตราจารย์ ดร. อัครภรณ์ วงศ์ปรีดี	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
๑๑. รองศาสตราจารย์ ดร. สถาพร เริงธรรม	นักวิชาการอิสระ
๑๒. รองศาสตราจารย์ ดร. สุขุมวิทย์ ไสยโสภณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
รัตนโกสินทร์
๑๓. รองศาสตราจารย์ มานิต ศุภสกุล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
๑๔. รองศาสตราจารย์ วันชัย มีชาติ	มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
๑๕. รองศาสตราจารย์ สีดา สอนศรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๑๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คมทัศน์ ทศวา	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๑๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิตรลดา ไชยะ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๑๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทรา ธนวัฒน์วงศ์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

๑๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวนธง คุรุทจ๋อน	มหาวิทยาลัยทักษิณ
๒๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรา หัตถสิน	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๒๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยณัฐ สร้อยคำ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๒๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารดาร์ตน์ สุขสง่า	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
๒๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อโณทัย ทหาระสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
๒๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี สันฐิตวิณิชย์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๒๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกราช บุญเรือง	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๒๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย อันพิมพ์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๒๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) กาญจนา ทองทั่ว	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๒๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตรภรณ์ สมยานนทนากุล	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๒๙. อาจารย์ ดร.กิงกาญจน์ สำนวนเย็น	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๓๐. อาจารย์ ดร.ญาเรศ อัครพัฒนานุกุล	มหาวิทยาลัยบูรพา
๓๑. อาจารย์ ดร.ณรุจน์ วศินปิยมงคล	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๓๒. อาจารย์ ดร.ดารุณี พุ่มแก้ว	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๓๓. อาจารย์ ดร.ธัญชกร ปกิตตาวิจิตร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์
๓๔. อาจารย์ ดร.ธวัชชัย วรกิตติมาลี	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๓๕. อาจารย์ ดร.ประเทือง ม่วงอ่อน	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๓๖. อาจารย์ ดร.พิสมัย ศรีเนตร	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๓๗. อาจารย์ ดร.วิศรา ไกรวัฒนพงศ์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๓๘. อาจารย์ ดร.ศรันย์ วิทยากรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๓๙. อาจารย์ นรินทร คำนุ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนกว่าการพิจารณากันกรองบทความวิชาการในการประชุมครั้งนี้เสร็จสิ้น

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(ศาสตราจารย์ ดร. อัมพร อารังลักษณ์)

นายกสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	i
สารสันจากนายกสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย	ii
สารสันจากคณบดี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	iv
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการบริหารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย	vi
คำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาการร้องขอความ	viii
กำหนดการงานประชุมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 17 ประจำปี 2566	x
ตารางการนำเสนอผลงานวิชาการ	xiii
สารบัญ	xxvii
ห้อง 1 กลุ่มนโยบายสาธารณะและแผน	
บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	1
จิตรา นุช เกียรติอดิสร	
มาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหาการบิดเบือนพระธรรมคำสอนของพุทธศาสนา	18
ทรงธรรม จงกลวิลาส	
ทรัพย์สินที่มีบุคคลยกให้แก่พระภิกษุในระหว่างสมณเพศ เมื่อพระภิกษุนั้นได้ลาสิกขาแล้ว	32
ภัสสร ภู่งำเนิตมณี	
ศึกษาประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กรณีศึกษา ตำบลรังนก	44
อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร	
หนึ่งฤทัย ศรีสุกใส	
แนวคิดประชารัฐและนโยบายประชารัฐ: การศึกษาทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเบื้องต้น	60
ฤชากร ไตรรัตน์านุสรณ์	

ห้อง 2 กลุ่มนโยบายและแผน

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหน่วยงานรัฐในเขตเทศบาล ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดพิจิตร 84

มรกต ขุนด่าน

การสร้างเมืองปลอดภัยอย่างยั่งยืน: วิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายการป้องกันปัญหาอาชญากรรมใน
ประเทศไทย - สาธารณรัฐประชาชนจีน 99

พ.ต.ต.กฤติ ม่วงศิริ

แนวทางการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการฟื้นฟูวิถีชีวิตเด็กและเยาวชน
ผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่ชุมชนจังหวัดชายแดนใต้ 127

จิราภรณ์ เรืองยิ่ง (บทคัดย่อ)

ห้อง 3 องค์กร-ชุมชน

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มหัตถกรรมจักสานไม้ไผ่ บ้านศรี
สุข ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย 129

สุรัตน์ ทิมอิม

Reflection of The Mou Helsinki In The Implementation of Special Autonomy By ACEH
local Government 141

Rico Novianto Hafidz (Abstract)

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดูแลประชาชนยุค โควิด
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา 19 142

วรรณพร จันทรแก้ว

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะแห่งผู้นำ
การเปลี่ยนแปลงชุมชน 154

น้ำทิพย์ เสมอเชื้อ

ค่านิยมและทัศนคติของข้าราชการรุ่นใหม่ต่อการลาออกและโอนย้ายจากการปฏิบัติงานราชการ 169

ภัทรมน กาเหรัมย์

การปรับตัวและการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร 185

รจนา คำดีเกิด

	หน้า
ห้อง 4 กลุ่มทรัพยากรมนุษย์	
หลักจริยธรรมกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาครัฐยุคใหม่	200
พัสกร สอนหนองนา	
แนวโน้มการจ้างงานภายใต้ยุคโลกของการทำงานในอนาคต: ข้อเสนอว่าด้วยพลวัตของการจ้างงาน	211
ณัฐวีร์ พุ่มระชัยร์	
กลไกความร่วมมือระหว่างกันของภาครัฐและเอกชนต่อการออกแบบสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง	232
อรนารถ วรรณภิญโญ	
การประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงราย	242
พิมพ์กานต์ จันแสง	
ภาษาและวัฒนธรรมชาวไททาด: ชนชาติพันธุ์ (ล่าสุด) ของนครพนม	260
กฤติมา จรรยาเทศ	
ห้อง 5 กลุ่มรัฐศาสตร์	
เราจะอยู่อย่างไรท่ามกลางการเมืองไทยแบบแบ่งขั้วเลือกข้าง	270
ชนกานต์ มูลอุดม	
เดินกาแฟ: กลยุทธ์การณรงค์การเลือกตั้งของผู้นำทางการเมืองพื้นที่ภาคใต้	286
สุพัฒพงศ์ แยมอิม	
รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	293
กัลยารัตน์ บุญยีน	
การศึกษาเปรียบเทียบภาวะความตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้งในเขตพื้นที่ ตำบลห้วยยั้งและตำบลพรานกระต่าย อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร	305
ธรรมสรณ์ อ่อนลาน	
การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างทั้งในด้านการวิเคราะห์และการวิจัยในสังคมศาสตร์	317
กานต์ ยืนยง	
ห้อง 6 กลุ่มรัฐศาสตร์	
ความรับผิดชอบละเมิดของแพทย์ที่สังกัดโรงพยาบาลของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539	342
กิตติ ใจสมุทร	

การจัดการประชุมชน ภายใต้พระราชบัญญัติประชุมชน พ.ศ.2562 อุบลรัตน์ จันเรืองศรี	361
ปัญหาความมั่นคงไซเบอร์และความร่วมมือในการแก้ปัญหาระหว่างประเทศ : การโจรกรรมข้อมูล ของขบวนการคอลเซ็นเตอร์ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ จิรายุทธ คำบุญ	373
บริบทการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ท้องถิ่นดิจิทัล: เจาะใจความสำเร็จและบทเรียนของเทศบาล นครยะลา จังหวัดยะลา นพพล อัครชาติ	393
ห้อง 7 กลุ่มชุมชนท้องถิ่น นวัตกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยที่มีภาวะพึ่งพิงของเทศบาล ตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน จิรวัดน์ เมธาสุทธิรัตน์	410
การพัฒนาระบบบริการผู้ป่วยเบาหวานในคลินิกปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของโรงพยาบาลยะหริ่ง จังหวัด ปัตตานี ณิศา ใจสมุทร	425
การถอดบทเรียนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ กรณีศึกษา: ศูนย์บริหารจัดการน้ำองค์กร บริหารจัดการน้ำจังหวัดแพร่ สุธินี ชุตินากุลทวี	448
ปัจจัยด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ส่งผลต่อการเป็นระบบราชการ 4.0 ขององค์การบริหารส่วน จังหวัดราชบุรี บรรพต กิตินุสร	461
การสำรวจข้อมูลความมีชีวิตชีวาของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลปงหวาย อำเภอวารินชำ ราบ จังหวัดอุบลราชธานี กรุ้งไท นพรัตน์	470
ห้อง 8 กลุ่มบริหารธุรกิจ-ท่องเที่ยว การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตบ้านปิยะมิตร 1 อำเภอเบตง จังหวัดยะลา อิทธิชัย สีดำ	491

	หน้า
ประสบการณ์ลูกค้าที่ส่งผลต่อความภักดีในการใช้บริการที่พักแบบ Hostel ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ชนิกานต์ โปดำ	503
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในประเทศไทย พัชญ์ธิดาพร มากู่	520
อิทธิพลของความไว้วางใจที่มีต่อการสื่อสารแบบปากต่อปากในการชอปปิงสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน LAZADA ของผู้บริโภคในประเทศไทย ภูษณิศรา สุขช่วย	532
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและคุณค่าตราสินค้าที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออัญมณีขอบแห้ง กรานอล่าแบรนด์ Diamond Grains ของผู้บริโภคชาวไทย ศศิกัญญา มณีโสทร	542
การศึกษาพลังประชาชน เพื่อต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในโครงการ ที่มีผลกระทบสูง กรณีศึกษาโครงการ บำบัดน้ำเสียคลองด่าน นวลจันทร์ แสงมณี	556
ห้อง 9 กลุ่มบริหารธุรกิจ-ท่องเที่ยว	
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองแบบมีส่วนร่วมบนอัตลักษณ์เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคม ในเขตเมืองเบตง จังหวัดยะลา ศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์	571
Gig Economy: ผลผลิตจากเศรษฐกิจดิจิทัลสู่ความท้าทายต่อการจัดสวัสดิการแรงงานในภาคทัศน์ ของภาครัฐยุคใหม่ ทับทิม สุขพิน	588
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของผู้บริโภคชาวไทยต่อการใช้บริการตู้กดอัตโนมัติ 7 – Eleven วิชา แซ่ห้วย	601
Climate Displacement and Government Initiatives in Thailand Mahbubul Haque	618
แรงจูงใจของชนรุ่นกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เทศบาลเมืองกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ไชยพงศ์ เจริญสวัสดิ์	631

ห้อง 10 กลุ่มบริหารธุรกิจ-ท่องเที่ยว

แนวคิด ‘Global Britain’ ของสหราชอาณาจักรกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการ: กรณีศึกษา ประเทศไทย อรุณรัตน์ จินดา	647
ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวและคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความตั้งใจกลับมาเที่ยวซ้ำในการท่องเที่ยวเชิง อาหาร จังหวัดตรัง ยุสนา มะหมัด	661
ปัจจัยส่วนประสมตลาดบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการร้านอาหารประเภทบุฟเฟต์ ชาบู ปิ้งย่างฮาลาล ของผู้บริโภค ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อารียา เบ็ญโสภา	679
การยอมรับเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้า พัทธนันท์ แก้วมุณี	695
ปัจจัยส่วนประสมการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคชาวไทยที่ซื้อ Model Gunpla Bandai ผ่านร้านค้าออนไลน์ สิริวิษณุ ไม้เรียง	707
ธรรมาภิบาลร่วมกันสำหรับสโมสรฟุตบอลอาชีพ ธารวิมล พรหมอุบล	719
การศึกษาการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในจังหวัดอ่างทอง กฤษณพงศ์ ภูมรินทร์	732
ห้อง 11 บริหารธุรกิจ	
อิทธิพลของคุณภาพการบริการต่อความภักดีของลูกค้าร้านสะดวกซื้อ Otteri อภิรติ คงแสง	747
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟพันธุ์ไทย ในสถานบริการน้ำมันในประเทศไทย สุกัญญา ลักษณะอินทร์	756
ปัจจัยส่วนประสมการค้าปลีกและคุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าร้าน Moshi Moshi ของผู้บริโภคในประเทศไทย วรรณมาศ สะแลแม	768

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและความไว้วางใจในตราสินค้าที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีในตราสินค้า แบรนด์ Meat Zero ของผู้บริโภครชาวไทย ปิยดา เวียงจันทร์	778
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ รถจักรยานยนต์ Big Scooter แบรนด์อิตาลี ธัญญารัตน์ ช่วยกลับ	796
ห้อง 12 ท้องถิ่น-ชุมชน	
รองเง็งกับวิถีชีวิตชาวเล ชลิตา แยมศรีสุข	811
ความคาดหวังต่อบทบาทของตัวแสดงกลุ่มต่างๆ ในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาเมืองอุบลราชธานี วรุตม์ อิงคถาวรวงศ์	820
บทบาทของครูคืนถิ่นต่อการคิดค้นและสร้างนวัตกรรมการศึกษาบนฐานคิดอัตถิภาวนิยม กิตติพงษ์ เพียรพิทักษ์	840
ปัญญาประดิษฐ์ในกระบวนการสรรหาและคัดเลือกของภาครัฐต่างประเทศเพื่อการประยุกต์ใช้ ในภาครัฐ ไทย พัฒนา เหลือบเหลือือง	859
การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดในกลุ่มแม่น้ำโขงอย่างยั่งยืน มณีชัชวาล มณีศรี	881
การบริหารจัดการมาตรการความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวทางน้ำ สำนักงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย จังหวัดภูเก็ต อารีญา มะอะหมิน	899
ห้อง 13 กลุ่มนโยบาย,รัฐศาสตร์,ชุมชน-ท้องถิ่น	
การกระจายอำนาจในขบวนการเคลื่อนไหวของนักเรียน นิสิต/นักศึกษา และเยาวชน ในพื้นที่ภาคเหนือ ของประเทศไทย ชตวรรษ สนธิเณร	913
ธรรมาภิบาลสภาพภูมิอากาศกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ: กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย อภิญา ดิสสะมาน	927

แนวทางการใช้ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมในเทศบาลตำบลเชียงคาน อินทอร แสงอรัญญา	944
มาตรการของคณะกรรมการการเลือกตั้งกับการใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของผู้พิการตั้งแต่ปี 2554 จนถึง 2566 ชญานิศวรร เมธาสิทธิ์วิกุล (บทคัดย่อ)	957
ความเชื่อมโยงนโยบายสภาพภูมิอากาศในการจัดการน้ำของรัฐบาลกลาง กับรัฐบาลท้องถิ่น กรณีจังหวัด อุบลราชธานี นิตยา โพธิ์นอก	960
ภาคผนวก	977
ภาคผนวก ก แบบประเมินบทความแบบ Onsite	978
ภาคผนวก ข แบบประเมินบทความแบบ Online	985
ภาคผนวก ค แบบประเมินผลการประชุมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 17 ประจำปี 2566	992

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองแบบมีส่วนร่วมบนอัตลักษณ์ เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมในเขตเมืองเบตง จังหวัดยะลา

Guideline for Identity-based Participatory Tourism Development in Urban Areas for Economy and Social Promotion : A Study of Betong District, Yala Province

ศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์ และสุปรียา นุ่นเกลี้ยง

Siriluk Khumphiranont and Supreeya Nunkliang

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹ Asst. Prof., Ph.D., Faculty of Humanities and Social Sciences, Yala Rajabhat University

² Asst. Prof., Faculty of Humanities and Social Sciences, Yala Rajabhat University

E-mail: siriluk.k@yru.ac.th

This article is presented in the Public Administration and Sustainable Development in the Mekong Subregion Nation Conference on Public Administration Association of Public Administration Association of Thailand at Ubon Ratchathani University, November 17, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หาแนวทางการท่องเที่ยวในเขตเมืองบนฐานอัตลักษณ์เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมในเขตเมืองเบตง จังหวัดยะลา เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน ผู้ให้ข้อมูล คือ ตัวแทนชุมชนเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองเบตง หน่วยงานราชการ และนักท่องเที่ยว จำนวนรวม 19 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และการประชุมปฏิบัติการ ส่วนแบบประเมิน ใช้จำนวน 15 คน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่าการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงมีความพร้อมบนฐานอัตลักษณ์สามารถใช้เป็น กลยุทธ์ดึงดูดการท่องเที่ยว คือ 1) ด้านแหล่งท่องเที่ยวควรพัฒนาข้อมูลความรู้ ประวัติ รวมทั้ง ปรับปรุงการบริหารจัดการให้เป็นระบบ มีป้ายให้ข้อมูลเรื่องอัตลักษณ์และมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม 2) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยว ควรหมุนเวียนและเพิ่มการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมเรียนรู้วิถีของชาวเบตง 3) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง (Accessibility) ควรมีฐานข้อมูลและระบบ application กำหนดจุดป้ายบอกเส้นทางในเมืองเบตง และ 4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว คือ ควรพัฒนาระบบโครงข่ายพื้นฐาน การให้บริการอินเทอร์เน็ต และมี Wifi ครอบคลุมโซนการให้บริการแหล่ง

ท่องเที่ยวทุกๆ ที่รอบเขตเมืองเบตง รวมทั้ง มุ่งเชื่อมโยงบูรณาการคมนาคมและการสื่อสาร และบริหารจัดการ พัฒนาระบบให้สามารถอำนวย ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและการวางระบบผังเมืองระยะยาว

คำสำคัญ : ศักยภาพ; การจัดการชุมชนแบบยั่งยืน; การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์; วิถีอัตลักษณ์; ทรัพยากรพื้นถิ่น

Abstract

The purposes of this mixed methods research were to draw up a guideline for identity-based participatory tourism development in urban areas for economy and social promotion in Betong District, Yala Province. Subjects of this study were 19 people, including representatives of communities in Betong District, Betong town municipality officers, government officers, and tourists. The researchers gained the data from focus group discussions, interviews, workshops, and 15 people of questionnaires. Later, the data were analyzed through content analysis, and data analysis to get means and percentages.

Outcomes of the study showed that urban tourism in Betong was prepared for identity-based tourism which was strategically attractive. However, there were four dimensions that should be considered as guidelines to improve identity-based urban tourism in Betong. The first dimension was tourist places. Information and knowledge about each tourist place and its historical information should be developed to be more systematic, as well as enriched with identity information, and interactive activities for tourists. Second, for better and more interesting tourism activities and programs, more cultural activities should be added in order to allow tourists to learn Betong people's ways of life. In the dimension of accessibility to tourist places, there should be a data base and an application presenting tourist destinations and directions to those places. Lastly, the facility dimension should be developed. The infrastructure, such as a long-term city planning system, and an inclusive internet accessibility service, should be improved for easier travel system and better communication system.

Keywords: Potential; Sustainable Community Management; Creative Tourism; Identity; Local Resources

บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะสามารถสร้างผลประโยชน์หลายด้าน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งช่วยกระจายรายได้และการจ้างงานไปสู่ชนบท ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ส่งผลให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น แต่การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็อาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตของสถานที่นั้น ๆ หากขาดการจัดการที่ดี ทั้งนี้ การท่องเที่ยวของไทยมีเสน่ห์ในความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น อันเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนท้องถิ่นแต่ละแห่ง โดยเฉพาะทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์มุ่งไปที่การเชื่อมโยงทุนต่าง ๆ เช่น ทุนธรรมชาติ ทุนกายภาพ ทุนสังคม ทุนมนุษย์ และทุนวัฒนธรรม โดยมีทุนวัฒนธรรมเป็นเหมือนกิจกรรมต้นน้ำ (Upstream) ในห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และมีประเด็นสำคัญ คือ การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการเป็นส่วนหนึ่งของแนวทาง

การพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยในยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวที่อาศัยการดำเนินการ ได้แก่ 1) ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวโดยใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์และเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทยที่สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่นและวิถีชีวิตชุมชน รวมทั้ง ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศเพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ตลอดจนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) ว่ามีวิสัยทัศน์และเป้าประสงค์ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมี ดุลยภาพบนพื้นฐานความเป็นไทยเพื่อ ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน โดยการยกระดับคุณภาพและเพิ่มความหลากหลายของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล มุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีไทย (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) รวมทั้ง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นเศรษฐกิจฐานราก มีเป้าหมายเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก และเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเอง ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรมและเป็นระบบ เศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ในพื้นที่เกิดการสร้างอาชีพ และกระจายรายได้และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ

สำหรับจังหวัดชายแดนใต้มีความอุดมสมบูรณ์ที่เต็มไปด้วยทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์มีความงดงาม ในความหลากหลายของคน และวัฒนธรรมประเพณี และนโยบายการพัฒนาเมืองต้นแบบ 3 เมือง สำหรับอำเภอเบตงถูกกำหนดเป้าหมายเป็นเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล คือการท่องเที่ยวระดับ

เมืองรอง นับว่าเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยที่อยู่ภายใต้แผนพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 โดยมุ่งเน้นนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยมีแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) รองรับแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวผ่านทางแผนงานพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรอง สำหรับ “เบตง” เป็นอำเภอที่อยู่ตอนใต้สุดของประเทศไทย สภาพภูมิประเทศ ส่วนใหญ่โอบล้อมด้วยภูเขาสูงส่งผลให้มีอากาศหนาวเย็นตลอดปี ทำให้เบตงกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์และน่าสนใจ เบตงมีแหล่งท่องเที่ยวเป็นเอกลักษณ์ อาทิ มีตู้ไปรษณีย์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีอุโมงค์รถยนต์รอบภูเขาแห่งแรกของประเทศไทย มีพระพุทธรูปทองคำสัมฤทธิ์องค์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ส่วนวิถีชีวิตวัฒนธรรม ประเพณีและอาหารการกินในเบตงก็มีความโดดเด่น นอกจากนี้ภาครัฐมีโครงการการพัฒนาเมืองเบตงหลากหลายที่มุ่งเน้นเสริมศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เช่น สนามบินเบตงเพื่อรองรับการเดินทางไปท่องเที่ยวเบตง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในตำบลอัยเยอร์เวง เช่น สกายวอล์ค เป็นต้น ทำให้เบตง มีแหล่งท่องเที่ยวที่กระจายตัวไปยังพื้นที่ตำบลต่าง ๆ โดยเฉพาะตำบลอัยเยอร์เวง ทำให้พื้นที่ในเขตเมืองเบตงขาดความน่าสนใจ ขาดจุดดึงดูดส่งผลให้นักท่องเที่ยวมองตัวเมืองเป็นเพียงที่พักค้างคืนและรอเดินทางไปเที่ยวยังสถานที่ต่าง ๆ ของแต่ละตำบล จึงมีประเด็นที่น่าสนใจการกระตุ้นการท่องเที่ยวในเมืองเบตงโดยใช้ อัตลักษณ์เป็นจุดสนใจ สร้างแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวเพื่อยกระดับเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตด้านสังคม ในเขตเมืองเบตง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองบนฐานอัตลักษณ์เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมในเขตเมืองเบตง จังหวัดยะลา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม

ประโยชน์ของการวิจัย

มีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองบนฐานอัตลักษณ์เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมในเขตเมืองเบตง จังหวัดยะลา

ขอบเขตของการวิจัย

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองบนฐานอัตลักษณ์เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมในเขตเมืองเบตงจะนำเสนอเกี่ยวกับศักยภาพของการท่องเที่ยวในเขตเมืองบนฐานอัตลักษณ์ เพื่อรู้และใช้จุดแข็งเป็นแนวทางการพัฒนา และรับรู้มุมมองของหน่วยงานทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น และเอกชน รวมถึงประชาชน และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนเมืองเบตง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก และใช้วิธีเชิงปริมาณมาช่วยสนับสนุนวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล คือ ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่อำเภอเบตง ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ ตัวแทนชุมชนในเขตเทศบาลเมืองเบตง และตัวแทนนักท่องเที่ยว จำนวนรวม 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการประชุมปฏิบัติการ สำหรับวิธีวิจัยเชิงปริมาณใช้เครื่องมือแบบ

ประเมิน มีผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนหน่วยงานเทศบาลเมืองเบตง ภาครัฐในพื้นที่อำเภอเบตง ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ ตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในชุมชนเทศบาลเมืองเบตง และตัวแทนนักท่องเที่ยว จำนวน 15 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองเบตง รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับ องค์ความรู้ และศักยภาพการท่องเที่ยวในเมือง ส่วนแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) เป็นข้อมูล แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองเบตง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บข้อมูลโดยตรงจากประชากรในพื้นที่ ที่ใช้ในศึกษา ซึ่งมีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การสนทนากลุ่ม (Focused Group) เป็นการระดมความคิดเห็นของกลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการ ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 3 คน ส่วนการจัดประชุมปฏิบัติการ กับตัวแทนเทศบาลเมืองเบตง และตัวแทนชุมชน จำนวน 12 คน และการสัมภาษณ์กับผู้บริหาร ตัวแทนบุคลากรเทศบาลเมืองเบตง และตัวแทนผู้ประกอบการ จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 19 คน นอกจากนี้ ยังใช้การประเมินเกี่ยวกับความพร้อม/ศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงกับกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเมืองเบตง จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก และใช้วิจัยเชิงปริมาณมาสนับสนุน มีรายละเอียดเครื่องมือ ดังนี้

1) การสนทนากลุ่ม เป็นประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยใช้กำหนดหัวข้อสำหรับการพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลไว้อย่างกว้าง ๆ อาทิ (1) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง เกี่ยวกับโปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูป (2) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) (3) กิจกรรมการท่องเที่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และ (4) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง

2) การสัมภาษณ์ มีกรอบประเด็นคำถาม ได้แก่

(1) กรณี ผู้บริหาร และคนทำงานเทศบาลเมืองเบตง มีประเด็นคำถาม คือ (1) ภาพพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงในมุมมองของเทศบาลเมืองเบตงด้านโครงสร้างพื้นฐาน และระบบคมนาคมขนส่ง และโครงข่ายการสื่อสาร (2) แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง

(2) กรณี ผู้ประกอบการ ในเมืองเบตง มีประเด็นคำถาม คือ (1) การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในเขตเมืองกับความต้องการของนักท่องเที่ยว (2) ทิศทางการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว

3) ประชุมปฏิบัติการ มีกรอบประเด็นสนทนาเกี่ยวกับ (1) แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง (2) การใช้ระบบเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเพื่อเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยวในเมืองเบตง และ (3) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง (Accessibility) เช่น ระบบโลจิสติกส์ การคมนาคมและ การขนส่ง และการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวจะมีทิศทางอย่างไร

4) แบบประเมิน แยกเป็นคำถาม 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 2 ข้อ คือ สังกัด และ ความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเมือง และ ส่วนที่ 2 ประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเมืองบนฐาน อัตลักษณ์ มีชุดคำถาม 1 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนวิจัยเชิงคุณภาพและตรวจสอบข้อมูลการดำเนินการไปพร้อมๆ กับการพิจารณาถึงความพอเพียงและความสมบูรณ์ของข้อมูล อีกทั้ง ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมาสนับสนุน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นแบบสนทนากลุ่ม การประชุมปฏิบัติการ และการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและตีความ ส่วนวิจัยเชิงปริมาณคือแบบประเมินใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย และร้อยละมาช่วยประมวลสรุปภาพรวมเพื่อให้สะดวกเข้าใจง่าย

สรุปผลการศึกษา

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองบนฐานอัตลักษณ์เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคม ในเขตเมืองเบตง จังหวัดยะลา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม การดำเนินงานวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองบนฐานอัตลักษณ์เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมในเขตเมืองเบตง จังหวัดยะลา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมได้ใช้การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อกำหนดประเด็นต่าง ๆ ที่สื่อถึงความเป็นอัตลักษณ์ของเทศบาลเมืองเบตง และนำมาประเมินศักยภาพของการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง จากผู้ให้ข้อมูลสังกัดเทศบาลเมืองเบตง จำนวน 7 คน เอกชน จำนวน 2 คน ราชการ จำนวน 2 คน ชุมชน จำนวน 2 คน และนักท่องเที่ยว จำนวน 2 คน จำนวนรวม 19 คน ซึ่งสรุปผลประเมินศักยภาพความพร้อมของการท่องเที่ยวในเขตเมืองบนฐานอัตลักษณ์ เทศบาลเมืองเบตง สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและแปลผลเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเมืองบนฐานอัตลักษณ์

ความพร้อมของการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงบนฐานอัตลักษณ์	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
อาหารเบตง	4	มาก
อากาศ (สิ่งแวดล้อมยั่งยืน)	4.5	มาก
อโรควา (สมุนไพร)	3	ปานกลาง
ออกกำลังกาย (แข่งขันกีฬา)	4	มาก
อีเว้นท์ (ถนนคนเดิน สายกิน)	3.5	ปานกลาง
โปรแกรมความเชื่อ ศรัทธา	4	มาก
สายชิลล์ๆ เสน่ห์ สีสน เชื้ออิน	4	มาก
สภาพแวดล้อม เอาพื้นที่ฝั่งเมืองเป็นกลยุทธ์ดึงดูดการท่องเที่ยว	4	มาก
ด้านชุมชนพหุวัฒนธรรมเป็นกลยุทธ์ดึงดูดการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง	4.5	มากที่สุด
การรองรับนักท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความพร้อมของพื้นที่ให้ดึงดูด	4	มาก
การรองรับนักท่องเที่ยว โดยคำนึงความพร้อมของผู้ประกอบการให้ดึงดูดการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง	4	มาก
การรองรับนักท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงความพร้อมของการเดินทางของนักท่องเที่ยวให้ดึงดูดการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง	4	มาก

ความพร้อมของการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงบนฐานอัตลักษณ์	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว โดยเอาจุดขายด้านอาหารมานำเสนอผ่านกิจกรรมการจัดงานในแหล่งท่องเที่ยวมาประชาสัมพันธ์	4.5	มากที่สุด
ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวโดยเอาจุดขายด้านพหุวัฒนธรรมมานำเสนอผ่านกิจกรรมการจัดงานในแหล่งท่องเที่ยวมาประชาสัมพันธ์	4.5	มากที่สุด

จากตารางสรุปได้ว่า ความพร้อมของการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงบนฐานอัตลักษณ์โดยส่วนใหญ่สะท้อนว่าอยู่ระดับมาก โดยเฉพาะฐานอัตลักษณ์ประเด็นอากาศ (สิ่งแวดล้อมยั่งยืน) และความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวโดยเอาจุดขายด้านอาหาร ด้านพหุวัฒนธรรม มานำเสนอผ่านกิจกรรมการจัดงาน ในแหล่งท่องเที่ยวมาประชาสัมพันธ์ ตลอดจน ฐานอัตลักษณ์ด้านชุมชนพหุวัฒนธรรมเป็นกลยุทธ์ดึงดูด การท่องเที่ยวเขตเมืองเบตง

สำหรับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง ซึ่งสรุปผลการศึกษาจากประชุมปฏิบัติการ และสนทนากลุ่มกับตัวแทนหน่วยงานทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น และเอกชน รวมถึงชุมชน และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนเมืองเบตง จำนวน 15 คน (นับซ้ำกับแบบประเมิน) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

การพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงบนฐานอัตลักษณ์ที่มีศักยภาพรองรับการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงจะเน้นไปที่โปรแกรมการท่องเที่ยว พบว่าควรเพิ่มโปรแกรมใหม่ๆไว้ดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น เพิ่มกิจกรรมถนนคนเดิน การท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อกระจายรายได้ให้กับชุมชน รวมทั้ง สนับสนุนให้ผู้ประกอบการอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมหลากหลาย ไม่ผูกขาดเจ้าเดิม ทั้งโรงแรม ร้านอาหาร

ทั้งนี้ การเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) กับนักท่องเที่ยวในความเป็นอัตลักษณ์พื้นที่เขตเมืองเบตง คือ ควรเพิ่มเติมเรื่องวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของผู้คน หลายศาสนาในการท่องเที่ยว อัตลักษณ์ทุกด้าน เช่น ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากขึ้น เช่น ทัวร์อาหารทุกเชื้อชาติ ควรมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวสามารถมาเรียนรู้วิถีของชาวเบตงเป็นโปรแกรม การท่องเที่ยวที่หลากหลายตามความต้องการของนักท่องเที่ยววิถีชุมชน เช่น การผลิตข้าวหลามบาซูก้า การผลิตหมี่เบตง การเลี้ยงไก่เบตง โดยใช้สื่อโซเชียลที่นำเอกลักษณ์ท้องถิ่นมานำเสนอ

สำหรับเขตเมืองเบตง ควรพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว มีการกำหนดปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวมาตรงเทศกาลที่ต้องการ เช่น มีการแข่งขัน หรือทำอาหารในแต่ละเดือน เช่น กิจกรรมการวิ่ง สำหรับนักกีฬา กิจกรรมวอล์คแรลลี่ เช็ควินสถานที่ท่องเที่ยวรับรางวัล หรือของที่ระลึกของเบตงให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยว ท่องเที่ยวคาเฟ่สำหรับคนรุ่นใหม่ เบตงมีแหล่งท่องเที่ยวมาก เช่น การท่องเที่ยวแบบพหุวัฒนธรรม การท่องเที่ยวกิจกรรมชุมชน และแหล่งธรรมชาติ ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนเชื่อมโยงกับกลุ่มนักท่องเที่ยวในประเทศ และถนนคนเดินที่มีทั้งงานฝีมือ และของกิน เป็นต้น

สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง พบว่าในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ หรือแหล่งเที่ยวที่มนุษย์สร้าง เช่น พิพิธภัณฑน์ วัด สวนหย่อม สถาปัตยกรรม ในเขตเมืองเบตง ควรพัฒนา คือ 1) ควรมีข้อมูลความรู้ ประวัติความเป็นมาของสิ่งที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้าง ความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม แต่ปัจจุบันพิพิธภัณฑน์อยู่ในสภาพทรุดโทรม 2) ควรรักษา สืบสาน และต่อยอด ควรมีเจ้าหน้าที่นำชม หรือมีป้ายให้ข้อมูลต่างๆที่สำคัญ ในเรื่องความเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ประวัติความเป็นมา เช่น เมืองโบราณบ้านกาแป๊ะกอตอใน มีตำนานสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ 3) ควรปรับปรุงซ่อมแซมใหม่ให้มีความสวยงาม สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ผู้สนใจ และนักท่องเที่ยว สามารถรับรู้และเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม โดยควรมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชม หรือมีส่วนร่วม 4) ควรพัฒนาเส้นทางเดินทาง เช่น ทะเลหมอกจาเราะกา และเมืองโบราณบ้านกาแป๊ะกอตอในมีตำนานเรื่องเล่าสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ แต่ทุกแหล่งท่องเที่ยวในเบตงควรพัฒนาด้านห้องน้ำที่สะอาด จุดทิ้งขยะ (จะแยกขยะหรือไม่แยกก็ได้ และขอเริ่มต้นให้มีถังขยะให้พอ ขยะไม่ล้นออก)

นอกจากนี้ ในเขตเมืองเบตง ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบ Wifi /application บริการการท่องเที่ยว / ระบบความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว ฯลฯ โดยจะมีทิศทางขับเคลื่อน คือ 1) ควรมี Wifi ครอบคลุมทุกพื้นที่ และมีความรวดเร็วในการบริการ โดยเฉพาะมีระบบ Wifi ตามจุดท่องเที่ยวในจุดที่สำคัญ และมียามหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มีกล้องวงจรปิด ครอบคลุมพื้นที่ โดยควรมีโซนให้บริการ Wifi และสร้าง application บอกจุดท่องเที่ยวในพื้นที่ 2) ควรเริ่มต้นจากการพัฒนาระบบโครงข่ายพื้นฐาน การให้บริการอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ก่อน เพื่อให้ครอบคลุมทั้งหมดในเขตเทศบาลเมืองเบตงจึงค่อยพัฒนาระบบช่องทางให้ข้อมูลแอปพลิเคชัน สำหรับให้บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวต่อไป รวมทั้ง 3) ควรมี QR Code สแกนประวัติความเป็นมาสถานที่นั้น ควรมีป้ายบอกทางที่โหลด QR Code บอกการท่องเที่ยวทุกมิติแบบ ONE STOP นอกจากนี้ ควรมีคน หรือ หุ่น หรือ แผนที่ หรือ application ที่สามารถบอกสถานที่ท่องเที่ยวในเบตง เช่น เดินดูสตรีทอาร์ตให้ครบมีจุด อยู่ตรงไหน การทำสื่อ หรือป้ายโฆษณาที่ชัดเจน และมีห้องน้ำสาธารณะที่สะอาดปลอดภัยเพิ่มตาม จุดท่องเที่ยว

ทั้งนี้การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง (Accessibility) เช่น ระบบโลจิสติกส์ การคมนาคม และการขนส่ง การให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวจะมีทิศทาง เช่น เส้นทางเดินทางในตัวเมือง สถานีขนส่งผู้โดยสาร และยานพาหนะ ฯลฯ พบว่า 1) ควรมีฐานข้อมูลที่รวบรวมข้อมูลไว้จุดเดียว แต่สามารถแชร์ข้อมูลออกไปได้หลายช่องทางเพื่อการบริหารข้อมูลที่ย่างสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว 2) ควรใช้ระบบ application และจุดป้ายบอกเส้นทางให้ง่ายต่อการสนใจและการเดินทาง 3) ควรย้ายรถที่ให้บริการขนส่งและคิวรถต่างๆ ไปที่ สถานีขนส่ง และจัดระเบียบให้เรียบร้อย และควรมีรถประจำทางจากที่หนึ่งไปที่หนึ่ง สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาคนเดียว ทำให้งบจำกัดและไม่สามารถเหมารถได้ ทั้งรถรับจ้าง หรือรถเช่าของประชาชน และมีศูนย์บริการแก่นักท่องเที่ยวด้านการคมนาคม และ 4) ควรมีการปรับและพัฒนาปรับปรุง

ในเขตเมืองเบตงควรมีการใช้ระบบเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเพื่อเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยว ในเมืองเบตง คือ จัดระบบความปลอดภัย ศูนย์ควบคุมดูแลการท่องเที่ยวทุกมิติ กล้องวงจรปิดให้ทั่วเมือง เบตง การเชื่อมโยงโครงข่ายกับหน่วยงานอื่น มีระบบให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว, มีการจองออนไลน์, เชื่อมโยงข้อมูลทุกหน่วยด้วยกัน การให้บริการอินเทอร์เน็ตในสถานที่ท่องเที่ยว Wifi ฟรี การให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวผ่านตู้ KIOS หรือเชื่อมผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งต้องครอบคลุมการให้บริการในด้านต่างๆ ในแอปพลิเคชันเดียว โดยต้องจัดตั้งผู้ดูแลระบบ โดยเฉพาะเพื่อให้สามารถให้ข้อมูลและปรับปรุงระบบได้ตลอดเวลา เป็นการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีมาช่วยด้านการจองที่พัก ร้านค้า และบริการสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อลดความแออัด

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง (Accessibility) คือ

1. ควรมีฐานข้อมูลที่รวบรวมข้อมูลไว้จุดเดียว แต่สามารถแชร์ข้อมูลออกไปได้หลายช่องทาง เพื่อการบริหารข้อมูลที่ยางสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว
2. ควรใช้ระบบ application และจุดป้ายบอกเส้นทางให้ง่ายต่อการสนใจและการเดินทาง
3. ควรย้ายรถที่ให้บริการขนส่งและคิวรถต่างๆไปที่ สถานีขนส่ง และจัดระเบียบให้เรียบร้อย และควรมีรถประจำทางจากที่หนึ่งไปที่หนึ่งสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาคนเดียว มีงบจำกัดและไม่สามารถเหมารถได้ ทั้ง รถรับจ้าง หรือรถเช่าของประชาชน และมีศูนย์บริการแก่นักท่องเที่ยวด้านการคมนาคม
4. ควรมีการปรับและพัฒนาปรับปรุงเส้นทาง และป้ายบอกทาง พร้อมติดป้ายประชาสัมพันธ์ เช่น โรงแรม สี่แยก เป็นต้น รวมทั้ง แผนที่ ณ ปัจจุบันที่บอกตำแหน่ง สถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในเมืองเบตง ทำเส้นทางเบตงให้หนาเทียมมากขึ้น สะดวกรวดเร็ว

สำหรับ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงในมุมมองของเทศบาลเมืองเบตง พบว่า ให้ความสำคัญกับประเด็นเหล่านี้

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบคมนาคมขนส่ง โครงข่ายการสื่อสาร จะมีแนวทางการพัฒนาที่มุ่งการเชื่อมโยงบูรณาการในด้านต่างๆ คือ ควรมีการประชุมหารือร่วมกันทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในด้านการคมนาคมและการสื่อสาร เพื่อการรวมและเชื่อมโยงระบบการขนส่งให้เป็นเอกภาพ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการและพัฒนาระบบให้สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชนได้ ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานจะดูเรื่องความสวยงาม ถนนหนทางสะดวกปลอดภัย ให้มีมาตรฐาน
2. ด้านการจราจรหรือสถานที่จอดรถ ควรมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนา เช่น ระบบคมนาคมเข้าถึงทุกพื้นที่และทันสมัย การขนส่งดี การจราจรเป็นระเบียบ และมีความปลอดภัยของผู้มาเยือน
3. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น Wi-Fi ฟรี และการวางระบบผังเมืองระยะยาว
4. ด้านการประชาสัมพันธ์ จะช่วยให้นักท่องเที่ยวมาชมมากขึ้น เช่น คลิปสั้นๆ ที่โปรโมทพร้อมความสร้างสรรค์ และกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น ควรมีจักรยานไว้ปั่นชมเมืองเบตง
5. พัฒนาสิ่งที่มีอยู่ ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมใช้ตลอดเวลา เช่น ไฟจราจร ป้ายบอกทางที่ชัดเจน การจอดรถ ขับรถของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว กำชับเจ้าหน้าที่ให้ทำงานเข้มข้นขึ้น

ส่วนผลการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ประกอบการ ผู้บริหารเทศบาลเมืองเบตง เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ ในอำเภอ และนักท่องเที่ยว จำนวน 4 คน สรุปข้อเสนอแนะการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง คือ

1) ย่านการค้าเขตเทศบาลเมืองเบตง ควรมีการจัดสถานที่ต่างๆ ให้มีไฟ สี สันแปลกใหม่ สร้างความตระการตา มีการเจรจาการค้ากับทัวร์อย่างจริงจัง โปรโมทพลังงานไนท์มาร์เก็ต และร้านค้าที่หลากหลาย โดยสร้างเป็นถนนเส้นเดียว มีถนนคนเดิน และเปิดปิดถนนเฉพาะวันศุกร์-อาทิตย์เพิ่มเติม

2) ในย่านพื้นที่วัฒนธรรม เขตเทศบาลเมืองเบตง เช่น ควรทำป้ายบอกทางไปสถานที่ต่างๆ สร้างแรงจูงใจในการเข้าชม และปรับปรุงอาคารให้ดีขึ้น และจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ไหว้พระเบตง เสริมมงคล หัวของดึกกลับไป ต้องสร้างสโลแกน ทัวร์ไหว้พระปีใหม่ ทัวร์แก่ง ทัวร์วัดจีนต่าง ๆ โดยปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้น่าเข้า และใช้การถ่ายรูปที่ดึงดูดความสนใจ

3) การพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง ช่วงกลางคืนควรมีกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวให้น่าสนใจ มีมูลค่า คือ มีการปิดถนนจัดกิจกรรม Street Food หรือสร้างกิจกรรม Street Art เพิ่มขึ้น รวมทั้งมีกิจกรรมบันเทิงเพิ่มเติม เช่น ดนตรีข้างถนน, การละเล่นข้างถนน, มีของโชว์ เช่น ไม้ไฟเบตงเป็นการใช้จุดเด่นเรื่องอาหาร มาส่งเสริมการท่องเที่ยวในเมืองเบตง โดยนำมาจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จัดกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการตลาด เช่น ลงโฆษณา หาเน็ตไอดอลมาโปรโมท และจัดโปรโมทแคมเปญเป็นระยะ ๆ เช่น เชิญชิมชามใหญ่หัวใจอาหารเบตง ทุกวันที่ 15 ของทุกเดือน แต่เดือนนำเสนอไม่เหมือนกัน 12 เดือน 12 เมนู

4) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเมืองในด้านต่างๆ ของเขตเทศบาลเมืองเบตง เช่น ด้านกายภาพ เช่น อาคาร ถนน เส้นทางต่าง ๆ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัย บริการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง กล่าวคือ เพิ่มการปิดถนนเฉพาะวันหยุด มีป้ายบอก ปรับปรุงถนนทางเข้าเมือง และปรับปรุงอาคารสถานที่ท่องเที่ยวให้น่าสนใจ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

5) ในเขตเมืองเบตงควรมีการใช้ระบบเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเพื่อเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยว ในเมืองเบตง คือ จัดระบบความปลอดภัย ศูนย์ควบคุมดูแลการท่องเที่ยวทุกมิติ กล้องวงจรปิดให้ทั่วเมืองเบตง การเชื่อมโยงโครงข่ายกับหน่วยงานอื่น มีระบบให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว มีการจองออนไลน์ เชื่อมโยงข้อมูลทุกหน่วยด้วยกัน การให้บริการอินเทอร์เน็ตในสถานที่ท่องเที่ยว Wifi ฟรี การให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวผ่านตู้ KIOS หรือเชื่อมผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งต้องครอบคลุมการให้บริการในด้านต่างๆ ในแอปพลิเคชันเดียว โดยต้องจัดตั้งผู้ดูแลระบบ โดยเฉพาะเพื่อให้สามารถให้ข้อมูลและปรับปรุงระบบได้ตลอดเวลา เป็นการใช้ดิจิทัลและเทคโนโลยี มาช่วยด้านการจองที่พัก ร้านค้า และบริการสนามที่ท่องเที่ยวเพื่อลดความแออัด ควรมีป้ายบอกทางที่อ่านง่าย และมีสามภาษา คือ ไทย จีน อังกฤษ และ ทำคลิปสั้น ลง Tik Tok Facebook Line เพื่อประชาสัมพันธ์ หรือสร้าง content ให้คนมาเที่ยวกิน เที่ยวถ่ายรูป

อภิปรายผล

แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองบนฐานอัตลักษณ์เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมในเขตเมืองเบตง จังหวัดยะลา มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

การท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงมีศักยภาพมากโดยเฉพาะฐานอัตลักษณ์ด้านอากาศมีจุดเด่นสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวโดยเอาจุดขายด้านอาหาร ด้านพหุวัฒนธรรมมานำเสนอผ่านกิจกรรมการจัดงานในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลชนก จันทร์เกตุ (2560) พบว่า ได้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยมีการจัดการกับ ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรม คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจัดทำหนังสือ ขอความร่วมมือจากหน่วยงานในท้องถิ่น เช่น อบต. หมู่บ้านในเขตพื้นที่การท่องเที่ยว เพื่อให้จัดหาอาสาสมัครหมู่บ้านด้านการท่องเที่ยว เพื่อช่วยเหลือให้คำแนะนำและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนที่เป็นธรรมชาติ เช่นเดียวกับงานวิจัยของธนะวิทย์ เพียรดี และวนิดา อ่อนละมัย (2564) พบว่าได้แนวทาง การพัฒนาชุมชนไปสู่แหล่งท่องเที่ยวสีเขียวอย่างมีความรับผิดชอบคือด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมโดยให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีหน่วยงานภาครัฐ และด้านการเรียนรู้ชุมชนควรเพิ่มการเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้สีเขียวที่มีอยู่เดิมควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวทางทะเล การท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวสุขภาพ การท่องเที่ยวอาสาสมัครและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายมากขึ้น

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง สามารถสังเคราะห์ได้ว่าโปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูปและรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) ที่เชื่อมโยงกับความเป็นอัตลักษณ์ในพื้นที่เขตเมืองเบตง คือ การปรับเพิ่มกิจกรรมการให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมกับวิถีชีวิต หรือชุมชนในพื้นที่ เพิ่มโปรแกรมใหม่ๆ ที่มีผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์โดดเด่นของอำเภอเบตง ถือเป็นการท่องเที่ยววัฒนธรรม และการท่องเที่ยววิถีชุมชนเพื่อกระจายรายได้ให้กับชุมชน ถือเป็นการท่องเที่ยวในอัตลักษณ์ทุกด้าน เช่น การแต่งกายและทิวไรอาหารทุกเชื้อชาติ โดยเพิ่มเติมเรื่องวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของผู้คนหลายศาสนา มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวสามารถมาเรียนรู้วิถีของชาวเบตง และเพิ่มกิจกรรมถนนคนเดินที่มีทั้งงานฝีมือ และของกิน มีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายตามความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Matura Suansri (2555) พบว่าได้แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง คือ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยการ มีส่วนร่วมกับชุมชนในการกำหนดอัตลักษณ์ของชุมชนที่มีส่วนส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว เส้นทางกิจกรรม การปรับปรุงภูมิทัศน์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวควบคู่กับการให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึง การรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เช่นเดียวกับงานวิจัยของกานต์สิริ ปันทะนุ, จุฑาทิพย์ อินทะนนท์, โอรัชชา ศรีสัตตยะบุตร, วิชุดา ศรีสัตตยะบุตร, เพียงนภา เนาวเรศ, ปริณมาพรรณ เลาหมู่ และวิภาวรรณ ทาสิ่งคำ (2565) พบว่าแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ควรพัฒนาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยให้มีการส่งเสริมประเพณีที่ขึ้นชื่อของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการส่งเสริม การอนุรักษ์โบราณสถาน

วัฒนธรรมของชุมชน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวต่างชาติและชาวไทยในการเข้ามา เที่ยวชมโบราณสถาน ซึ่งเป็น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนโดยต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันหาแนวทางพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เกิดความยั่งยืนสืบไป

ทั้งนี้ การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะเชื่อมโยงกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเพื่อให้อุตสาหกรรมตรงกับ ความต้องการของนักท่องเที่ยว พบว่าควรมีการกำหนดปฏิทินการท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวมาตรงเทศกาลที่ ต้องการ และมีแหล่งท่องเที่ยวให้มาก รวมทั้ง พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบ Wifi /Application บริการการท่องเที่ยว/ระบบความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว ฯลฯ โดยเริ่มต้น จากการพัฒนาระบบโครงข่ายพื้นฐาน การให้บริการอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ สร้าง application บอจุดท่องเที่ยว ในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิตรี ชัยณรงค์ และสุวัฒนา ธาดานิติ (2554) พบว่าเมืองเก่าลพบุรีมี ศักยภาพทั้งทางกายภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐานและการบริการการท่องเที่ยวตอบสนอง ความต้องการของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของธรรณัฐ พงศ์วิทธิธรร, กัญญาภาณุจน์ ไช เอร์ส (2559) พบว่าแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ตามทัศนะของนักท่องเที่ยว ควรมุ่งเน้น ดังต่อไปนี้ 1) อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ประเพณี วิถีชีวิตบริบทพื้นที่ 2) ความต่อเนื่อง (Continuity) สร้างความ ต่อเนื่องของทรัพยากรธรรมชาติ และความต่อเนื่องของวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงขีดความสามารถใน การรองรับ 3) คุณภาพ (Quality) เน้นคุณภาพของสิ่งแวดล้อม คุณภาพของประสบการณ์ นันทนาการที่ นักท่องเที่ยวได้รับ และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และ 4) ความสมดุล (Balance) สร้างความสมดุลระหว่าง ความต้องการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง (Accessibility) พบว่าควรมีแนวทางให้มีฐานข้อมูลที รวบรวมข้อมูลไว้จุดเดียว เพื่อการบริหารข้อมูลที่ย่างสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว มีระบบ application และจุด บ่ายบอกเส้นทาง แผนที่บอกตำแหน่ง และควรจัดระเบียบรถประจำทาง รถรับจ้าง หรือรถเช่าของประชาชน และมีศูนย์บริการแก่นักท่องเที่ยวด้านการคมนาคม รวมทั้ง มีการปรับและพัฒนาปรับปรุงเส้นทาง และป้ายบอก ทาง พร้อมติดป้ายประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไทยโรจน์ พวงมณี (2559) พบว่าแนวทางการ ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นจังหวัดเลย มีดังนี้ (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการสืบค้น หรือ ค้นคว้าวิจัยเพื่อหาองค์ความรู้เก่าและสร้างองค์ความรู้ใหม่ (2) มีการจัดการพื้นที่ทางศิลปวัฒนธรรมในทุกพื้นที่โดย มีการกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นมาใช้ร่วมกัน (3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรมีการพัฒนาและให้ความรู้คนใน ชุมชนในวิถีทางที่เหมาะสมเกี่ยวกับการนำศิลปะและวัฒนธรรมของมาสู่การจัดการท่องเที่ยว (4) มีการจัดตั้งศูนย์ การเรียนรู้สำหรับชุมชน (5) สถาบันการศึกษาในชุมชนที่มีศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเฉพาะควรมีการ นำเข้าไปเชื่อมโยงเข้าการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนและสถาบันการศึกษา

สำหรับ มุมมองของเทศบาลเมืองเบตงในการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองมีแนวทางที่มุ่งการ เชื่อมโยงบูรณาการด้านต่างๆ โดยควรประชุมหารือร่วมกันทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในด้านการ คมนาคมและการสื่อสาร เพื่อการเชื่อมโยงระบบการขนส่งให้เป็นเอกภาพ สามารถบริหารจัดการและพัฒนา

ระบบให้สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว พัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานระบบคมนาคมเข้าถึงทุกพื้นที่ สะดวกมีมาตรฐาน และเน้นการจราจรที่เป็นระเบียบและการวางระบบผังเมืองระยะยาว สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณวีร์ บุญคุ้ม, ธนินทร์รัฐ รัตนพงศ์ภิญโญ และผกามาส พะวงษ์ (2561) พบว่าแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในกลุ่มทวารวดี 4 จังหวัดที่สำคัญ คือ การร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวและการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในการบริหารจัดการ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ การจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวในรอบปีและมีการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวกับพันธมิตรทางธุรกิจทางการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิชัย สวัสดิ์แสน และปริญญา นาคปฐม (2565) พบว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับจังหวัดนครนายกในอนาคตประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ (1) การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว (2) การสร้างความร่วมมือและส่งเสริมผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ให้ได้รับมาตรฐาน SHA หรือ SHA Plus (3) การส่งเสริมและการประชาสัมพันธ์ด้านการตลาด (4) การจัดทำโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว (5) การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่การเปลี่ยนแปลง และ (6) การเพิ่มมูลค่าของสินค้า การบริการ กิจกรรม และผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตง คือ ยานการค่าควรมีการพัฒนาสถานที่แหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เน้นการกระตุ้นไนท์มาร์เก็ตแบบจริงจัง โดยมีการติดกับทัวร์ เป็นถนนคนเดิน ส่วนย่านพื้นที่วัฒนธรรมควรมีการพัฒนาสถานที่แหล่งท่องเที่ยว หรือกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยสร้างสโลแกน ทัวร์ไหว้พระ ทัวร์วัดจีนต่างๆ และการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงช่วงกลางคืนควรปิดถนนจัดกิจกรรม street food หรือ street Art เพิ่มขึ้น รวมทั้ง มีกิจกรรมบันเทิงเพิ่มเติมโดยจัดกลยุทธ์ส่งเสริมการตลาด เช่น จัดโปรโมชั่นแคมเปญเป็นระยะ ๆ ส่วนข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเมืองในด้านต่าง ๆ ของเขตเทศบาลเมืองเบตง คือ ปรับปรุงถนนทางเข้าเมือง และปรับปรุงอาคาร สถานที่ท่องเที่ยวที่ทรุดโทรม มีป้ายบอกเส้นทางไปแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และอยากให้เมืองจำลองชุมชนจีนและใส่ทุกอย่างลงในอาคาร อาหาร ชุมชน ของฝากเป็นแหล่งท่องเที่ยว จุดเช็คอิน ถือว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ต้นติเศรณี, ทวีศักดิ์ พุฒสุขชี, ประมาณ เทพสงเคราะห์ และแสนศักดิ์ ศิริพานิช (2560) พบว่า ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของย่านเมืองเก่าในเขตเทศบาลนครสงขลา คือ ศักยภาพการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่มีสถาปัตยกรรมเมืองเก่าที่สวยงาม มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม และด้านวิถีชีวิตชุมชนประเพณีของชุมชนที่มีความเป็นเอกลักษณ์ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของพื้นที่ย่านเมืองเก่าในเขตเทศบาลนครสงขลา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ 1) แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านของเมืองเก่าในเขตเทศบาลนครสงขลาสู่ระดับโลก 2) แนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม 3) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4) แนวทางใน

การพัฒนากระบวนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 5) แนวทางในการจัดการความรู้ 6) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของย่านเมืองเก่าในเขตเทศบาลนครสงขลา เช่นเดียวกับงานวิจัยของสุกัญญา วงศ์เจริญชัยกุล (2565) เสนอว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี พัฒนาให้เป็นเมืองที่รักษาความเป็นมรดกของท้องถิ่นไว้ ส่งเสริมงานประเพณีที่ขึ้นชื่อของแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดเพื่อสร้างจุดสนใจ ช่วยกันสร้างวัฒนธรรมที่มีอยู่แต่เดิมให้มี ความเป็นโดดเด่นเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยว เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้แพร่หลายเข้าถึงง่ายโดยการร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและคนในท้องถิ่น ส่งเสริมสินค้า OTOP เพื่อเป็นสินค้าหลักทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สมบูรณ์และยั่งยืน

สรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มุ่งหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงอยู่บนฐานอัตลักษณ์ซึ่งมีข้อค้นพบว่าฐานอัตลักษณ์ที่เป็นลักษณะเด่น คือ อากาศกับอาหารที่มีเป็นเอกลักษณ์ของเบตง และมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าพื้นที่นอกเมือง ทำให้การท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงสามารถผลักดันเป็นแกนกลางในการเคลื่อนย้ายการเดินทางไปยังที่ต่างๆ และช่วงเย็นกลับมาในเมืองและรับประทานอาหารที่มีชื่อเสียงและนอนพักโรงแรมในเมือง จึงกล่าวได้ว่า

1. ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองเบตงอยู่บนฐานอัตลักษณ์มีข้อเสนอแนะ คือ

- 1) เทศบาลเมืองเบตง ควรปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถรองรับเส้นทางการท่องเที่ยวประเภทต่างๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งเป็นบทบาทภาครัฐและท้องถิ่นในการลงทุนด้านกายภาพ เช่น ถนนในเส้นทางต่างๆในแหล่งท่องเที่ยว
- 2) ภาครัฐควรจัดทำฐานข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวในหลากหลายมิติ เช่น มิติประวัติศาสตร์ ข้อมูลการเดินทาง และกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งสถานที่ต่างๆ
- 3) ภาครัฐควรพัฒนาระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีเพื่อการประชาสัมพันธ์ และดูแลความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน ตลอดจน การอำนวยความสะดวกบริการนักท่องเที่ยว เช่น ระบบ Application และแผนที่การท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ
- 4) ควรส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวในชุมชนต่างๆ บนฐานของจุดแข็งที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ซึ่งมีเสน่ห์แตกต่างกันของแต่ละชุมชน อันจะช่วยกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชนต่าง ๆ โดยสนับสนุนให้ชุมชนทำกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้สร้างประสบการณ์กับนักท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะในโอกาสต่อไป

ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเมืองเบตงที่จำแนกกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวแต่ละประเภท โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวคุณภาพกลุ่มผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มมีกำลังซื้อ และต้องการการบริการที่สะดวกสบายสอดคล้องกับวิถีท่องเที่ยวในเมือง

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก จันท์เกตุ. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กานต์สิรี ปันทะนุ, จุฑาทิพย์ อินทะนนท์, อโรชา ศรีสัตตยะบุตร, วิชุดา ศรีสัตตยะบุตร, เพียงภา เนาเวศ, ปรีณาพรรณ เลาหมู่ และวิภาวรรณ ทาสิ่งห์คำ. (2566). แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เวียงกุมกาม โดยความร่วมมือของชุมชนอย่างยั่งยืน ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่, *วารสารช่วงผญา*, 17(1), 54-65.
- ไทยโรจน์ พวงมณี. (2559). การศึกษากระบวนการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่นสู่การเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงศิลปะและวัฒนธรรม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 11(36), 22-33.
- ธนวิทย์ เพียรดี และวนิดา อ่อนละมัย. (2564). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนไปสู่แหล่งท่องเที่ยวสีเขียวอย่างมีความรับผิดชอบต่อ: กรณีศึกษาบ้านเกาะเคียม ตำบลกันตังใต้ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 4(1), 24-38.
- มธูรา สวนศรี. (2559). แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารกระแสวัฒนธรรม*, 17(31), 41-55.
- รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร และกัญญากาญจน์ ไชเออร์ส. (2559). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ตามทัศนะของนักท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 10(22), 60-66.
- วรรณวีร์ บุญคุ้ม, ธนินท์รัฐ รัตนพงศ์ภิญโญ และผกามาสา พวงวงษ์. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในกลุ่มทวารวดี 4 จังหวัดเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*, 5(2), 3-28.
- สมศักดิ์ ตันติเศรณี, ทวีศักดิ์ พุฒสุขชี, ประมาณ เทพสงเคราะห์ และแสนศักดิ์ ศิริพานิช. (2560). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของย่านเมืองเก่าในเขตเทศบาลนครสงขลา. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 9(2), 361-400.
- สาวิตรี ชัยณรงค์ และสุวัฒนา ธาดานิติ. (2554). การพัฒนาการท่องเที่ยวเขตเมืองเก่าลพบุรี. ใน *การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 49: สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์*, 1-4 กุมภาพันธ์ 2554. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สิทธิชัย สวัสดิ์แสน และปริญญา นาคปฐม. (2565). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจังหวัดนครนายกภายหลังสถานการณ์โควิด-19. วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน, 4(2), 38 -55

สุกัญญา วงศ์เจริญชัยกุล. (2565). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเมืองจังหวัดอุทัยธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ, 14(1), 115 -131.

